

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. д.н. Мария Нейкова Кънева

член на научно жури за провеждане на конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“ в Професионално направление: 3.7. Администрация и управление (Публична администрация) за нуждите на „Център по юридически науки“ на Бургаски свободен университет, обявен в „Държавен вестник“, бр. 55/15.07.2022 г.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ

Единствен кандидат в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.7 „Администрация и управление“ (Публична администрация), обявен в „Държавен вестник“, бр. 55/15.07.2022 г. е д-р Хасан Азис Исмаил.

Съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и правилника за неговото прилагане, кандидатът е приложил: заповед ЛС-181 от 09.09.2022 г. на Ректора на Бургаския свободен университет, с която е назначено жури за провеждане на конкурса, автобиография по европейски образец, авторска справка за приносите в научните трудове, с които кандидата участва в конкурса, резюмета, справка за цитирания и др.

При обявяването на конкурса са спазени всички нормативни изисквания.

I. Представяне на кандидата

Д-р Хасан Азис Исмаил притежава магистърска степен по специалност „Промислено и гражданско строителство“ от Университета по архитектура, строителство и геодезия и магистратура по „Маркетинг и мениджмънт“ от Университета за национално и световно стопанство. През 2020 година придобива ОНС „доктор“ в професионално направление „Администрация и управление“, след успешна защита на дисертационен труд на тема „Децентрализацията като фактор за развитие на местното самоуправление“ (въз основа на което е издадена диплома № 488 от 08.06.2020). От 2020 година е член на академичния състав на Бургаски свободен университет.

Д-р Хасан Азис има богат управленски и административен опит. В периода 2001-2003 е заместник областен управител на област Кърджали, а от 2003 година до момента е кмет на община Кърджали. От 2016 година до момента реализира значима дейност свързана със създаване на условия и развитие на сътрудничеството между общините в България, в качеството на заместник-председател на Управителния съвет на Националното сдружение на общините в Република България.

В периода 2003-2006 година е заместник-председател на Асоциацията на Родопските общини. Има богат опит свързан пряко с дейността на Комитета на регионите (Брюксел), като негов член в периода от 2007 до 2020 г. Член е на Комисията по икономическа политика към Комитета на регионите (ECON) където пряко участва в дейността по разглеждане и приемане на становища, доклади и резолюции, засягащи местните и регионални власти. Реализира дейност и в Комисията по гражданство, управление, институционални въпроси и външни работи към Комитета на регионите (CIVEX), където член в периода 2015-2020 г.

II. Общо представяне на научната продукция, с която кандидата участва в конкурсната процедура

Научните трудове на д-р Хасан Азис представени в конкурса, по качества отговарят в цялост на изискванията на закона, като в количествено отношение значително надхвърлят минималните национално установени изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“, както и изискванията на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и тези на Правилника за развитието на академичния състав в Бургаския свободен университет.

В конкурсната документация са представени два монографични труда и един учебник (лекционен курс) по „Основи на местното самоуправление“, както и монография на тема „Децентрализацията като фактор за развитие на местното самоуправление“, издадена въз основа на успешно защитен дисертационен труд.

Кандидатът представя на вниманието на научното жури две самостоятелно разработени и публикувани през 2021 и 2022 г. студии на тема „Трансгранична децентрализация и интегрирано управление – тенденции и взаимовръзки на примера на общините Одрин, Комотини и Кърджали“ и на тема „Децентрализация: модели за реформа през прогледа на НСОРБ“.

Общо 6 (шест) научни статии, публикувани в България и 4 (четири) доклади от участие в научни форуми са представени за рецензиране в настоящата конкурсна процедура.

Три разработени от д-р Хасан Азис учебни курса са включени в платформа за електронно обучение.

Богат набор от научно проектна дейност е представена от кандидата, като общо 12 (дванадесет) от реализираните научни проекти са национални и 2 (два) са международни.

В научната продукция представената от д-р Хасан Азис за рецензиране, се съдържат многобройни научни и научно-приложни приноси. Значителна част от разработките имат и голямо практическо значение.

III. Учебна и преподавателска дейност на кандидата

Д-р Хасан Азис Исмаил реализира активна учебна и преподавателска дейност, като неговите познания и опит са високо ценени сред академичната и научна общност в страната, за което свидетелства и обстоятелството, че той е преподавател и гост-лектор

в престижни висши учебни заведения. От 2020 година до момента е преподавател в Центъра по юридически науки на Бургаски свободен университет. Хоноруван преподавател е в Университета за национално и световно стопанство и е гост-лектор във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“. Води лекционни курсове по дисциплините „Основи на местното самоуправление“, „Административна реформа и децентрализация в България“, „Децентрализация и местно самоуправление“, „Държавни политики и стратегии“, „Държавна политика и местно управление в спорта“.

IV. Анализ на представените монографични трудове, студии и учебно пособие

- *Монографичен труд със заглавие „Местните политики в новата реалност – стратегически елементи и подходи на общините“ (публикуван 2022 г. – ISBN: 978-619-232-634-0) в обем от 323 страници*

Монографичният труд представя темата за „Местните политики в новата реалност – стратегически елементи и подходи на общините“ в седем самостоятелно обособени глави. Авторът поставя фокус върху условията в които работят общините в България, като прави оценка на децентрализацията от гледна точка на общинската администрация, общински съвети и кметове. Точно и коректно са дефинирани пространствено-териториалните предели, в рамките на които е възможно да се реализира властта, като едновременно с това се представя анализ на концепцията за децентрализация през призмата на политически, административни и фискални фактори.

Изследвани са и са представени организационните процеси, чрез които се осъществява управлението, като специално внимание е отделено на етапите на стратегическо планиране, дефиниране на цели и управление на налични ресурси, както и етапа на последваща оценка. Авторът формулира извода, че деконцентрацията и децентрализацията спомага за по-ефективното държавно управление. (*стр. 52 от монографичния труд*).

Авторът задълбочено изследва и представя важността и значението на връзката между публичните политика и стратегическите документи за регионално развитие. Аргументира извода, че ефективното изпълнение на политиките се гарантира чрез механизмите за определяне на основни приоритети в конкретната територия, за която се разработват. (*стр. 62 от монографичния труд*).

Анализирайки процесите на деконцентрация и децентрализация, авторът достига до заключението, че всяка демократична държава прилага и двата принципа за проявление на държавно управление. (*стр. 108 от монографичния труд*) Въз основа на извършения анализ, се аргументира обстоятелството, че България също следва да се придържа и прилага принципите на деконцентрация и децентрализация.

От особено важно значение е представения в глава V от монографичния труд анализ на дейността по стратегическо планиране на общините в България. Отчитайки обстоятелството, че България е сред държавите-членки на Европейския съюз в които се

наблюдава разлика в развитието между столицата и останалите региони на страната, авторът отделя специално внимание на дейности свързани с реформа в публичния сектор.

Като приносен може да бъде определен характера на очертаните от автора възможности за укрепване на капацитета на органите за местно самоуправление. С особено важно значение са формулираните от автора насоки за по-добро управление в дейността на общинската администрация. Приноси са представени възможности за сътрудничество между различните нива в рамките на една власт, както и взаимодействието между отделните власти при стриктно спазване на конституционно установения принцип за разделение на властите.

- *Монографичен труд със заглавие „Институционален капацитет, удовлетвореност и социален климат в българските общини“ (публикуван 2022 г. – ISBN: 978-619-232-642-5)*

Монографичният труд представя осъществено изследване на социалния климат и на нивата на удовлетвореност в работна среда от гледна точка на общинската администрация, общинските съветници и кметовете в рамките на компетентността и правомощията на местната власт. Подчертано внимание е отделено на индивидуални характеристики и особености на осъществяващите ръководни управленски функции в местната изпълнителна власт. Авторът отчита обстоятелството, че „всеки кмет има собствени индивидуални характеристики, които влияят върху работата, управлението, комуникацията и напътствията, които дава.“. Чрез метода на статистическия анализ и анкетен проучване са изследвани и установени нивата на удовлетвореност при осъществяване на дейност в структурите на местната изпълнителна власт, като са представени също и резултати от анализ на социалния климат на работното място и лидерския стил на управление.

Значим, приносен характер имат резултатите от изследваните и представени механизми за осъществяване на дейност в интерес на обществото, насочени към гражданите и осъществявани спрямо доброто взаимодействие в контекста на правните, регулаторни и държавни принципи на управление.

- *Монографичен труд със заглавие „Децентрализацията като фактор за развитие на местното самоуправление“ (публикуван през 2020 г. - ISBN: 978-619-232-364-6)*

Монографичният труд, разработен въз основа на успешния защитения от автора дисертационен труд, със заглавие „Децентрализацията като фактор за развитие на местното самоуправление“ е публикуван през 2020 г. В него е представено изследване на усъвършенстването на регионалното развитие и подобряване на местното самоуправление, чрез засилване на процеса на децентрализация и предоставяне на услуги на гражданите в пограничните общини на България, Гърция и Турция.

Авторът споделя тезата, че е необходимо ефективно разпределение на услугите, предоставяне от публичните органи, както и свързаните с тях правомощия и ресурси, базирани на принципа на субсидиарност. Представя критичен анализ и оценка на

децентрализацията като процес, еволюиращ съобразно очакванията на гражданите, възможностите за укрепване капацитета на органите за местно самоуправление. Аргументирано обосновава два подхода (вертикален и хоризонтален) за взаимодействие между структурите на различните нива на управление. С приносен характер са изследваните и представени (емпирично установени) международни различия и несъответствия при децентрализацията при изследване на данни за общини в България, Гърция и Турция. Въз основа на реализираното проучване, са очертани и представени конкретни възможности за усъвършенстване на самия процес по децентрализация.

- *Студия на тема „Качество и перспективи за развитие на администрацията във връзка с процеса на децентрализация в Гърция.“ – публикувана в Народностопански архив, Свищов, 2018 г., брой 3, стр. 31-50*

Представената научна студия изследва и анализира процеса на децентрализация в Република Гърция, чрез съпоставка на оценката, която дава за процеса държавната власт от една страна и представители на общинската администрация в Република Гърция от друга страна.

Изследвана е степента на завършеност на децентрализацията в страната, като са проучени нагласите на служители в администрацията спрямо цялостния процес на децентрализация в общ план и спрямо някои същностни характеристики и особености на дейността по децентрализация.

За първи път подобно поучаване се реализира в контекста на развитие на квалификацията администрация, като то има особено приносен елемент за усъвършенстване и подобряване нивото на компетентност на държавната и на общинската изпълнителна власт.

- *Студия на тема „Трансгранична децентрализация и интегрирано управление - тенденции и взаимовръзки на примера на общините Одрин, Комотини и Кърджали.“ – публикувана в електронно списание „Научен атлас“, 2021, Брой 2, стр. 1-26*

Публикуваната през 2021 г. студията надгражда и доразвива формулираната в научните изследвания на автора преди това теза за реализиране на процеса на децентрализация и необходимостта от използването на функционалностите на интегрираното управление, като специално внимание е отделено в анализ и съпоставка на практиките по децентрализация в три отдели държави – България, Гърция и Турция.

Съществен приносен момент представлява широкообхватността на проучването, както очертания обхват на изследване, така и анализа на кръга от въпроси, въз основа на които е осъществен сравнителния преглед на резултатите.

- *Учебно пособие по „Основи на местното самоуправление“ (ISBN: 978-619-232-391-2)*

Представеният за рецензиране учебник, разработен от д-р Хасан Азис, съдържа теми обхващащи лекционен курс по „Основи на местното самоуправление“. В

самостоятелни глави, авторът представя същностните характеристики на понятието „местно самоуправление“, в контекста на историко-правен анализ на ролята, функцията и значението на дейностите осъществявани от местната власт. Във фокуса на внимание са правната регламентация, нормативната уредба и институционалната рамка на органите на местно самоуправление. С приносен характер са очертаните от автора подходи в регионалното развитие и в развитието на местното самоуправление, посредством прилагане на основните характеристики на принципа на регионализация.

От особена важност е представената концепция за „Добро управление“, както и анализа на ключовите елементи и стратегически подходи използвани при разработване на концепцията. Приложението на стратегическия документ в контекста на осъществяване на дейност от местната власт, би допринесло за оптимизиране на процеси и дейности на регионално ниво, което от своя страна би подобрило качеството на дейност и функциониране на местната администрация и на местната изпълнителна власт.

V. Анализ на представените статии и научни публикации

Д-р Хасан Азис демонстрира способност за формулиране и аргументиране на научни тези. Това особено ясно се откроява в богатата научна продукция, с която той участва в настоящата конкурсна процедура.

Резултатите от неговата научна и изследователска дейност са представени в рамките на участия в специализирани национални и международни научни форуми, във връзка с което е реализирана и значима публикационна дейност.

През 2022 г. в статия на тема „Децентрализацията и влиянието ѝ върху лидерския стил на управление в общините“ (*публикувана в e-Journal, брой 17, 2022, стр. 1-20*) авторът отделя специално внимание на организационната психология, по-конкретно в контекста на структурните взаимоотношения, йерархия и упражняването на власт. Изследвайки въпросите на лидерството и поставяйки ги във фокуса на внимание при реализирането на дейности, компетентност и правомощия от местната власт, представлява иновативен подход, с подчертано значим характер.

Чрез използване на метода на сравнителен анализ, д-р Хасан Азис представя реализирането и развитието на децентрализирания подход на управление в Гърция и Турция, като резултати от това изследване са публикувани в статия със заглавие „Местно самоуправление в Гърция и Турция – сравнителен анализ на развитието и прилагането“ (*публикувана в Юридически сборник, БСУ, том XXVII, 2020 г., стр. 59-79*). Представеното изследване има приносен характер относно по-доброто разбиране на процеса на децентрализация в общ план, както и относно идентифициране и въвеждане на съществени фактори за ефективно местно самоуправление.

Добро впечатление прави широкият обхват на представяне от д-р Хасан Азис на важни елементи в процеса по децентрализация, особено що се отнася до темата за трансгранична децентрализация. В рамките на международен научен форум (*8th International Conference on Education and Education of Social Sciences*) д-р Хасан Азис

представя резултати от проведено изследване на ефективността по прилагане на модел на оценяване нивото на управление чрез трансгранична децентрализация.

Важността и значението на правната регулация в развитието на една държава е в центъра на внимание при научните изследвания и практическо приложение на резултатите постигнати от д-р Хасан Азис. Изследвайте развитието в Гърция, са представени от автора (в рамките на научен форум) резултати относими към промени в структурата и взаимодействието на публичната администрация.

VI. Характеристика и оценка на научните и научно-приложните приноси в представените научни трудове

Всички научни трудове представени да рецензиране, са в научната област, в която е обявен настоящия конкурс. Сред научната продукция, особено място заемат монографичните трудове на кандидата. В тях авторът е систематизирал понятийния апарат на процеса на децентрализация и деконцентрация в нивата на управление. С научно приносен характер е изведения от автора модел на свързаност между централна и местна власт в три държави - България, Гърция и Турция. В допълнение, систематизирането на понятийния апарат свързан и процеса на децентрализация и регионализация в равнищата на управление конкретно при осъществяване на компетентност и правомощия на централната и местна власт в Република България, е от съществена значимост.

Д-р Хасан Азис извежда, анализира и систематизира модели на държавно управление в Република България, като под формата на органограма представя йерархично и функционално взаимодействие между отделните власти.

В практико-приложен аспект, с особено значение и принос е разработения и предложен от кандидата интегриран модел на местно и регионално управление. Базиран на анализ на законовата рамка, допълнен с резултати от изследване на гражданските нагласи и административни възможности за повишаване на ефективността и ефикасността на управлението в пограничните райони, авторът прецизно и точно представя механизми за постигане на добро управление. Съблюдавайки изискванията на Европейската харта за местно самоуправление и основавайки се на принципи и стандарти за качество в управлението, д-р Хасан Азис предлага модел базиран на ефективност, законосъобразност и стратегическа визия.

VII. Бележки и препоръки

Препоръчвам на д-р Хасан Азис, в бъдещи научни и практико-приложни разработки, да разшири и задълбочи изследванията по въпроси на ефективността в процедурите по договаряне на дейности в бюджетната сфера, особено във връзка с взаимодействието между местната власт и централните изпълнителни органи.

Богатият опит, който д-р Хасан Азис притежава, в съчетание с уместното прилагане на представените от него стратегически подходи и политики при

реализиране на управленска дейност, допринасят за подпомагане на дейността по формиране на ново поколение професионалисти, управленци и лидери, които подготвено и умело да се справят с предизвикателствата пред изпълнителната власт и местното самоуправление в България.

Заключение

Предвид гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка и препоръчвам на членовете на почитаемото Научно жури да гласуват за заемането на академичната длъжност „доцент“ от д-р Хасан Азис Исмаил, в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.7. Администрация и управление (Публична администрация).

18 октомври 2022 г.

Рецензент:

Проф. д.н. Мария Нейкова